

**FORMATION ФОРМУВАННЯ
OF MARKET ECONOMY РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ
IN UKRAINE В УКРАЇНІ**

ISSUE 37 ВИПУСК 37

PART 2 ЧАСТИНА 2

Scientific journal Збірник наукових праць

Published since 1995 Виходить з 1995 р.

Ivan Franko National Львівський національний
University of Lviv університет імені Івана Франка

2017

Друкується за ухвалою Вченої Ради
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 33/3 від 29.03.2017 р.)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого
засобу масової інформації
Серія КВ № 14600-3571Р від 29.10.2008 р.

Внесено в перелік наукових фахових видань України від 09.03.2016 № 241
Формування ринкової економіки в Україні. 2017. Випуск 37. Частина 2. 267 с.
Formation of Market Economy in Ukraine. 2017. Issue 37. Part 2. 267 p.

Науковий збірник містить статті провідних вчених та здобувачів наукових ступенів, що присвячені вирішенню актуальних фінансово-економічних проблем розвитку економіки України.

Scientific collection contains the articles of leading scientists and bread-winners of scientific degrees, that are devoted to the decision of actual financial and economic problems of development in Ukrainian economy.

Редакційна колегія

проф., д-р екон. наук С. М. Панчшин (відп. ред)
доц., канд. екон. наук Р. В. Михайлишин
доц., канд. екон. наук В. Б. Буняк (відп. секр.)
проф., д-р екон. наук О. З. Ватаманюк
проф., д-р екон. наук Л. С. Гринів
проф., д-р екон. наук В. М. Вовк
проф., канд. екон. наук І. В. Грабинська
проф., д-р екон. наук О. М. Ковалюк
проф., д-р екон. наук М. І. Крупка
проф., д-р екон. наук Б. В. Кульчицький
проф., д-р соціол. наук Ю. Ф. Пачковський
проф., д-р екон. наук В. І. Приймак
проф., д-р екон. наук Д. В. Ванькович
проф., канд. екон. наук В. Й. Плиса

проф., д-р екон. наук Є. Й. Майовець
проф., канд. екон. наук С. О. Матковський
проф., д-р екон. наук І. Р. Михасюк
проф., д-р екон. наук С. К. Реверчук
проф., д-р екон. наук А. Г. Хоронжий
проф., канд. екон. наук В. В. Яцура
проф., д-р екон. наук П. І. Острівський
проф., канд. екон. наук Я. С. Піцур
проф., д-р екон. наук О. В. Стефанишин
проф., д-р екон. наук С. М. Лобозинська
проф., д-р екон. наук М. І. Кульчицький
проф., д-р екон. наук О. О. Кундицький
проф., д-р екон. наук О. М. Підхомний
проф., д-р екон. наук Т. В. Яворська

Professor S. Panchyshyn – Editor-in-Chief,
Assistant professor V. Bunyak – Managing Editor
Відповідальний за випуск проф., д-р екон. наук – М. І. Крупка

Адреса редколегії:

Львівський національний університет
імені Івана Франка
пр. Свободи, 18, Львів-8, 79008
тел.: +380(32) 239-44-90

Editorial office address:

Ivan Franko National University of Lviv
Svobody av., 18, Lviv-8, 79008
tel.: +380(32) 239-44-90

Відповідальний за випуск М. Крупка
Комп'ютерне верстання М. Петик

Текст надруковано в авторській редакції

АДРЕСА ВИДАВЦЯ І ВИГОТОВЛЮВАЧА:

Львівський національний університет
імені Івана Франка.
вул. Університетська, 1, 79000, Львів, Україна
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої
справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої
продукції. Серія ДК № 3059 від 13.12.2007 р.

Формат 60x84/8

Ум. друк. арк. 31,3

Тираж 100 прим. Зам. ...

© Львівський національний університет
імені Івана Франка, 2017

УДК 336.14:532

РОЗВИТОК ІНСТИТУТУ ЦІЛЬОВИХ ФОНДІВ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

В. Письменний

Тернопільський національний економічний університет

Вивчено основні аспекти розвитку інституту цільових фондів органів місцевого самоврядування: від входження в систему місцевих фінансів у вигляді позабюджетних ресурсів до становлення як окремої складової доходів спеціального фонду місцевих бюджетів. Досліджено вітчизняний досвід формування цільових фондів, утворених місцевими радами, який показав наявність багатьох нерозв'язаних проблем як в законодавстві, так і у сфері його реалізації. Обґрунтовано основні джерела формування їхньої ресурсної бази на обов'язковій і не обов'язковій (добровільній) основах, що забезпечать демократичність процесу фінансового забезпечення місцевого самоврядування. Запропоновано розробити на загальнодержавному рівні типове положення про цільові фонди, де врахувати низку науково обґрунтovаних пропозицій, а також забезпечити їхне втілення в практичній площині.

Ключові слова: фінансове забезпечення місцевого самоврядування; місцеві бюджети; цільові фонди, утворені місцевими радами.

Специфічним інститутом в системі місцевих фінансів України є цільові фонди, утворені місцевими радами. Їхні кошти мають чітко визначене спрямування та витрачаються на задоволення потреб соціально-економічного розвитку територіальних громад. Таке функціонування цільових фондів можна розглядати як один із засобів переведення місцевої політики на здорову основу, адже надання місцевій владі компетенції їх створення, обумовлене ідеєю розширення дохідної частини місцевих бюджетів. Водночас складний механізм формування їхньої ресурсної бази створює додаткові перешкоди для фінансового забезпечення місцевого самоврядування.

До того ж варто звернути увагу ще й на такий важливий момент. За багатолітню історію в нашій державі так і не вироблено імперативні правила цього інституту, натомість сьогодні місцева влада отримала можливість розробляти та затверджувати власні положення про цільові фонди. Ця ініціатива логічно випливає з прагнень до фінансової децентралізації та деконцентрації державної влади. Утім без дотримання принципу стабільності й уніфікованого підходу до формування коштів цільових фондів, утворених місцевими радами, легко вийти з правового русла, що прагматично доводить вітчизняний досвід.

Мабуть, парадоксально звучить, але за багаторічний період розвитку фінансової науки в Україні небагато науковців приділяли увагу питанням функціонування інституту цільових фондів органів місцевого самоврядування, а також його впливу на соціально-економічний розвиток територіальних громад. У нечисленних публікаціях О. Д. Василика, І. С. Волохової, В. Г. Дем'янішини, В. В. Зайчикової, О. П. Кириленко, В. І. Кравченка, І. О. Луніної, О. А. Музики-Стефанчук, Ю. В. Пасічника, О. Р. Романенко, С. І. Юрія й інших він розглядається через призму системи місцевих фінансів або в них лише процедурно описуються проблемні аспекти формування його коштів.

Цілий ряд викликів щодо корупційної складової цільових фондів, порушення законодавства та перевищення повноважень місцевою владою на етапі формування ресурсної бази потребують наукового розв'язання, що лягло в основу мети статті. Її вирішення створить передумови для забезпечення повноцінного розвитку місцевих фінансових інститутів. Адже сьогодні, коли фінансове забезпечення місцевого самоврядування в нашій державі перебуває у незадовільному

стані, основою конструктивних змін мають стати фінансово стабільні та достатні цільові фонди в складі місцевих бюджетів.

Інститут цільових фондів органів місцевого самоврядування пройшов складний шлях розвитку: від входження в систему місцевих фінансів у вигляді позабюджетних ресурсів до становлення як окремої складової доходів спеціального фонду місцевих бюджетів (рис. 1). Причому згадка про них датується ще 1990 р. в Законі Української РСР “Про бюджетну систему Української РСР” від 05.12.1990 р. № 512-XII. Праобразом цільових фондів можна вважати позабюджетні фонди, які разом з коштами республіканського бюджету, бюджетів місцевих Рад народних депутатів й іншими джерелами формували фінансові ресурси Української РСР.

Розділ IV “Позабюджетні фонди” згаданого закону надавав право радам усіх рівнів утворювати і використовувати позабюджетні фонди. В ньому декларативно йшла мова про те, що “кожна Рада повинна затвердити статут (положення) фонду, яким визначається сфера його діяльності, мета і завдання, структура та методи формування коштів” [1]. Тут же з’явилася одна з вад цього інституту – корупційні ризики формування ресурсної бази. Адже єдиного підходу в тогочасному нормативно-правовому полі (зокрема, як і в теперішньому) не було, що часто схиляло місцеву владу до мобілізації заборонених джерел.

Рис. 1. Етапи розвитку інституту цільових фондів органів місцевого самоврядування в Україні

Джерело: розроблено автором.

Закон Української РСР “Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування” від 07.12.1990 р. № 533-XII впровадив нове поняття в бюджетну теорію та практику – єдиний позабюджетний фонд, який отримала право формувати місцева рада за рахунок орендної плати за землю, екологічного податку і штрафів за забруднення навколишнього

середовища, виявлених перевірками прихованих або занижених доходів підприємств й інших джерел [2]. Законом було передбачено, що в межах єдиного позабюджетного фонду рада може утворювати цільові фонди, які перебувають на спеціальних рахунках у банках.

На функціонування інституту цільових фондів органів місцевого самоврядування конструктивний вплив мало прийняття Закону України “Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування” від 26.03.1992 № 2234-XII. Стаття 15 гласила, що органи місцевого самоврядування формують позабюджетні та цільові фонди, джерелами яких можуть бути: додаткові доходи й зекономлені кошти, одержані за рахунок здійснення організованих ними заходів щодо розв’язання економічних і соціальних проблем; добровільні внески та пожертвування; доходи від місцевих позик і місцевих грошово-речових лотерей, аукціонів; різного роду штрафи [3].

Деякі зміни були внесені Законом України “Про бюджетну систему України” від 28.04.1995 р. № 153/95-ВР. З одного боку, статтею 18 заборонялося використовувати бюджетні кошти для фінансування позабюджетних фондів (такі фонди могли утворюватися за рахунок надходжень від необов’язкових платежів, добровільних внесків фізичних і юридичних осіб, інших небюджетних джерел) [4]. З іншого боку, до повноважень місцевих рад та їхніх виконавчих органів щодо формування видаткової частини бюджетів було віднесено утворення у складі свого бюджету в межах обсягу його доходів резервного та цільового фондів.

Зрештою чи не найважливішим етапом еволюції інституту цільових фондів органів місцевого самоврядування стало прийняття Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. Тут необхідно зупинитися на таких моментах (рис. 2). Перше – утворення цільових фондів, затвердження положень про них переведено до компетенції сільських, селищних і міських рад. Друге – цільові фонди стали складовою спеціального фонду відповідного місцевого бюджету. Третє – порядок формування та використання цільових фондів повинен був визначатися положенням про ці фонди й затверджуватися місцевою радою [5].

Рис. 2. Положення законодавства стосовно функціонування цільових фондів, утворених місцевими радами

Джерело: побудовано на основі [5].

Бюджетний кодекс України від 21.06.2001 р. № 2542-14 наклав заборону на створення позабюджетних фондів [6], як і нині чинний кодекс від 08.07.2010 р. № 2456-17 [7]. Разом з тим, ним не дозволяється відкриття позабюджетних рахунків для розміщення бюджетних коштів органами місцевого самоврядування та іншими бюджетними установами, крім розміщення закордонними дипломатичними установами України бюджетних коштів на поточних рахунках

іноземних банків й розміщення вищими і професійно-технічними навчальними закладами на депозитах тимчасово вільних бюджетних коштів, отриманих за надання платних послуг.

Таким чином, для місцевої влади вироблено законодавчі передумови для розвитку інституту цільових фондів і практично кожна територіальна громада в Україні з метою залучення додаткових джерел до свого бюджету має право використовувати такі ресурси. Наприклад, у м. Тернополі згідно рішення міської ради від 07.06.2007 р. № 5/10/5 створено цільовий фонд соціально-економічного розвитку. До того часу в складі спеціального фонду міського бюджету функціонували цільові фонди міської ради на розвиток інфраструктури міських пасажирських перевезень (від 10.02.2005 р. № 4/14/18 та від 29.05.2006 р. № 687).

Для порівняння за предмет дослідження обрано цільовий фонд соціально-економічного розвитку та інженерно-транспортної інфраструктури м. Івано-Франківська і цільовий фонд Хмельницької міської ради соціально-економічного та культурного розвитку міста (ці територіальні громади відрізняються за географічними, економічними, соціальними, демографічними й іншими ознаками, чим деякою мірою було викривлено аналіз). Утім, перед тим, як вивчити особливості формування ресурсної бази цільових фондів м. Тернополя, м. Івано-Франківська та м. Хмельницького, зупинимося на загальних аспектах розвитку цього інституту (рис. 3).

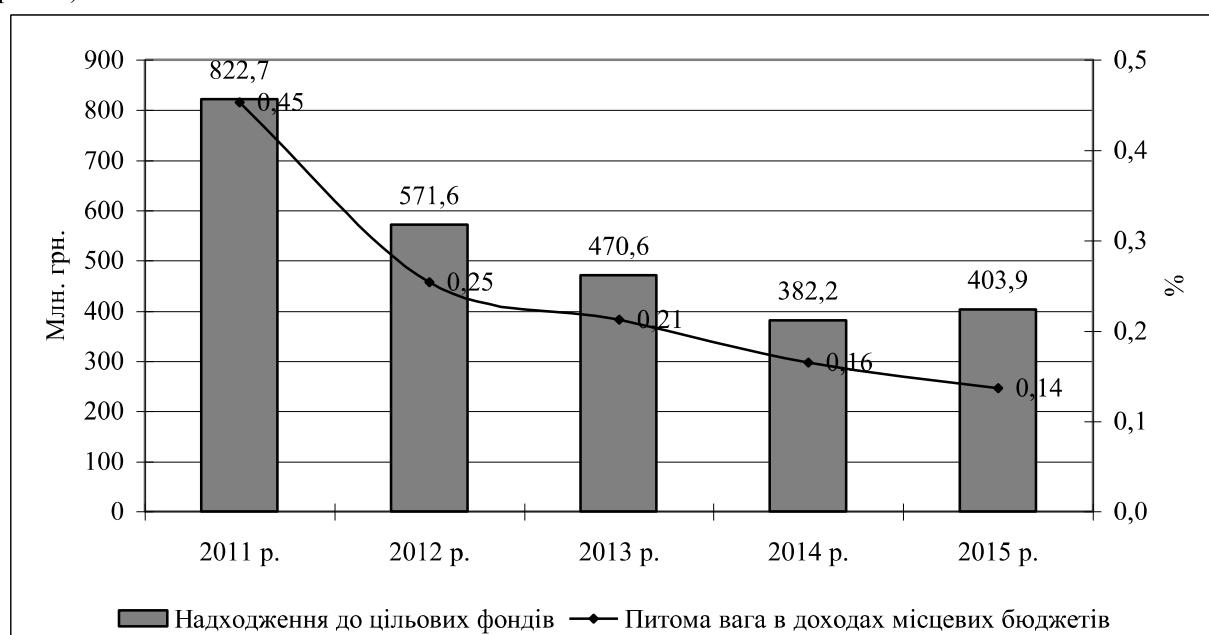

Рис. 3. Надходження до цільових фондів, утворених місцевими радами, в Україні за 2011–2015 рр.

Джерело : побудовано на основі [8].

Незважаючи на складний та відносно довгий шлях такого розвитку, в Україні не вдалося забезпечити його фіiscalний потенціал. Вбачаємо, що це потребує прийняття на загальнодержавному рівні кардинальних рішень: або скасувати цільові фонди, або переглянути склад джерел їхнього формування. Саме дохідна складова обумовила цей умовивід, позаяк середнє значення у доходах місцевих бюджетів становить 0,2 % (абсолютні цифри коливалися в межах від 822,7 млн грн. у 2011 р. до 403,9 млн грн в 2015 р.). Якщо ж ще взяти до уваги інфляційну складову, теперішні показники малозначимі для функціонування територіальних громад.

Зокрема, це стосується досліджуваних бюджетів м. Тернополя, м. Івано-Франківська і м. Хмельницького, де ресурсна база цільових фондів скорочується, а в 2015 р. їхня питома вага аж ніяк не перевищуває середній показник по Україні. В той же час, з 13 джерел надходжень цільового фонду соціально-економічного розвитку м. Тернополя вдалося мобілізувати лише 4,4 млн грн; з двох джерел надходжень цільового фонду соціально-економічного розвитку та інженерно-транспортної інфраструктури м. Івано-Франківська – 1,9 млн грн; із 7 джерел

надходжень Хмельницької міської ради соціально-економічного та культурного розвитку міста – 4,0 млн грн.

Таблиця 1

Надходження до цільових фондів, утворених міськими радами м. Тернополя, м. Івано-Франківська і м. Хмельницького за 2011-2015 рр.

Цільовий фонд	Показники	Роки				
		2011	2012	2013	2014	2015
Цільовий фонд соціально-економічного розвитку м. Тернополя	Доходи бюджету, тис. грн	643554,4	754411,7	801864,5	864054,8	1301160,7
	Надходження до цільового фонду, тис. грн	5802,2	7812,5	3909,7	3814,6	4441,3
	Питома вага в доходах бюджету, %	0,90	1,04	0,49	0,44	0,34
Цільовий фонд соціально-економічного розвитку та інженерно-транспортної інфраструктури м. Івано-Франківська	Доходи бюджету, тис. грн	688630,1	850399,1	836927,3	979235,8	1406094,7
	Надходження до цільового фонду, тис. грн	4582,5	3539,0	838,3	2297,0	1892,5
	Питома вага в доходах бюджету, %	0,67	0,42	0,10	0,23	0,13
Цільовий фонд Хмельницької міської ради соціально-економічного та культурного розвитку міста	Доходи бюджету, тис. грн	819044,1	1036559,3	1001279,7	1001279,7	1617963,6
	Надходження до цільового фонду, тис. грн	9150,1	10845,7	4934,7	4934,7	3950,7
	Питома вага в доходах бюджету, %	1,12	1,05	0,49	0,49	0,24

Джерело: побудовано на основі [9; 10; 11].

Що ж означає 2-4 млн грн для півтори мільярдного міського бюджету? З одного боку, ці кошти не відіграють фіскальної ролі у соціально-економічному розвитку територіальних громад, тим більше, що фактичні показники рідко коли перевищували планові (ця тенденція простежується по усіх згаданих цільових фондах обласних центрів). З іншого боку, проблемою функціонування інституту цільових фондів органів місцевого самоврядування в нашій державі є використання ресурсної бази не на потреби, визначені у положенні про цільовий фонд, а найчастіше на вподобання місцевої влади через превалювання необ'єктивних причин.

Натомість в ідеальному варіанті кошти цільових фондів, як складова частина спеціального фонду місцевих бюджетів, мали б виступати, якщо не основною, то додатковою фінансовою та матеріальною основою органів місцевого самоврядування. Адже вони використовуються на проведення заходів щодо вирішення питань соціально-економічного розвитку території, соціального захисту населення, становлення і розвитку місцевого самоврядування (це може бути як будівництво та капітальний ремонт об'єктів комунальної власності, благоустрій території, так і представницькі витрати, проведення культурно-мистецьких та спортивних заходів).

Якщо з напрямами використання коштів зрозуміло, то джерелами формування цільових фондів, утворених місцевими радами, можуть бути: по-перше, благодійні внески – добровільні пожертвування юридичних та фізичних осіб, безопоротна фінансова допомога та інша благодійна допомога; по-друге, залучення на договірній основі коштів підприємств, установ та організацій усіх форм власності; по-третє, інші надходження, не заборонені законодавством. Разом з тим, до визначення тих чи інших джерел органам місцевого самоврядування необхідно відноситися дуже обачно з тим, аби не вийти за рамки нормативно-правового поля.

Досвід формування цільових фондів, утворених місцевими радами, показує наявність багатьох нерозв'язаних проблем як у законодавстві, так і у сфері його реалізації. Численними стали факти, коли органи місцевого самоврядування спрямовують до цих фондів кошти, які б мали надходити до бюджету або не передбачені законодавством. Практично кожна територіальна громада має свій нормативно-правовий документ, який часто може суперечити бюджетному законодавству. Саме тому на загальнодержавному рівні необхідно розробити типове положення про цільові фонди, де врахувати низку науково обґрунтованих пропозицій та забезпечити їхне втілення в практичній площині.

Цільовий фонд соціально-економічного розвитку м. Тернополя

- 1) Добровільні внески фізичних та юридичних осіб.
- 2) Кошти, внесені згідно договору про погодження самочинного будівництва.
- 3) Плата за участь на розширення і реконструкцію об'єктів водопроводу і каналізації.
- 4) Плата за участь у конкурсах на перевезення пасажирів на автобусних маршрутах.
- 5) Внески суб'єктів господарювання, що здійснюють перевезення пасажирів.
- 6) Надходження від плати за користування місцем розташування рекламних засобів.
- 7) Кошти від суб'єктів господарювання, які надають послуги кабельного телебачення.
- 8) Плата за відновлення знесених зелених насаджень.
- 9) Кошти на фінансування робіт по благоустрою і впорядкуванню міських кладовищ.
- 10) Внески замовників для розвитку інженерно-транспортної інфраструктури.
- 11) Плата за здійснення торгівлі в інших місцях, крім ринків.
- 12) Внески суб'єктів господарювання, на яких здійснюється ринкова торгівля.
- 13) Інші надходження.

Цільовий фонд соціально-економічного розвитку та інженерно-транспортної інфраструктури м. Івано-Франківська

- 1) Оплата за розміщення об'єктів літньої торгівлі.
- 2) Інші надходження.

Цільовий фонд Хмельницької міської ради соціально-економічного та культурного розвитку міста

- 1) 70 % доходів госпрозрахункового підприємства з утримання нежитлових приміщень.
- 2) Відсотки, нараховані установовою банку за користування тимчасово вільними коштами.
- 3) Надходження коштів за надлишки площі при приватизації житлового фонду.
- 4) Надходження коштів за тимчасове користування місцями для розміщення реклами.
- 5) Надходження коштів на розвиток інженерно-транспортної інфраструктури.
- 6) Надходження коштів за право оренди земельної ділянки.
- 7) Надходження коштів, що сплачуються переможцями земельного аукціону.

Рис. 4. Джерела формування цільових фондів, утворених міськими радами м. Тернополя, м. Івано-Франківська і м. Хмельницького*

Джерело: побудовано на основі [12; 13; 14].

Першим джерелом, яке викликає чи не найбільше сумнівів при формуванні цільових фондів, є добровільні (благодійні) внески та пожертви юридичних і фізичних осіб. Мова йде про те, на скільки витримано добровільний характер при мобілізації таких коштів (у цьому випадку складно довести припущення про зловживання місцевої влади, так як це потребує ґрунтовного вивчення і

доказів). Наприклад, проблемною видається практика формування цільового фонду соціально-економічного розвитку м. Тернополя за рахунок добровільних внесків, яких у 2012 р. надійшло в сумі 352,2 тис. грн, а в 2015 р. – вже 1,6 тис. грн.

Сплата добровільних внесків, головним чином, залежить від морально-етичних імперативів розвитку громадянського суспільства, його прагнення брати участь у фінансовій підтримці проектів і заходів, які реалізують органи місцевого самоврядування. На жаль, зміст таких джерел носить дещо інший підtekст, як-от плати за надання або виконання тих чи інших благ та послуг (тут варто провести паралель з коштами, залученими в підприємств на договірній основі). Вважаємо, що цільове спрямування добровільних внесків має визначатися надавачами таких коштів, натомість місцева влада лише слідкувати за цим і забезпечувати їхнє ефективне використання.

Другий момент, на який потрібно звернути увагу в контексті реформування інституту цільових фондів органів місцевого самоврядування – висока диверсифікація такого ресурсу як залучення на договірній основі коштів підприємств, установ та організацій усіх форм власності. Наприклад, в структурі цих джерел до цільового фонду соціально-економічного розвитку м. Тернополя передбачено перелік із близько 10 найменувань: від коштів, внесених згідно договору “Про погодження самочинного будівництва на території м. Тернополя” до плати за здійснення торгівлі в інших місцях, крім ринків (табл. 2).

Аналіз практики формування цільових фондів в інших територіальних громадах свідчить про відсутність настільки широкого переліку доходів (практично всюди зустрічаються благодійні внески, кошти самооподаткування й інші надходження). Це ще раз говорить про необхідність законодавчого закріплення положення про цільові фонди, утворені місцевими радами, що дасть змогу легалізувати деякі джерела і зняти питання щодо тиску місцевої влади при прийнятті рішення про їхнє впровадження. Адже при веденні певного виду діяльності суб'єктів господарювання формально змушують сплачувати ряд платежів, що неприпустимо з правової точки зору.

Чи не найбільший дисонанс в розвитку інституту цільових фондів викликає низькі обсяги надходження окремих джерел – від декілька сотень до декілька тисяч гривень. Наприклад, у цільовому фонду соціально-економічного розвитку м. Тернополя це стосується коштів на фінансування робіт по благоустрою та впорядкуванню міських кладовищ. Цей ресурс справляється ще з 1999 р. на виконання місцевого референдуму в сумі однієї гривні з кожного повнолітнього мешканця. Для зменшення витрат на мобілізацію його та інших фіскально незначимих платежів необхідно переглянути необхідність їхнього впровадження.

Аналогічно мова йде про інші джерела доходів, не заборонені чинним законодавством, обсяги надходження яких не лише мало помітні для цільових фондів, а й не прозорі в механізмі впровадження. Адже для спроявлення цих ресурсів місцеві ради додатково до положення про цільовий фонд приймають відповідні рішення. При цьому в одних територіальних громадах такими надходженнями можуть бути кошти на відшкодування витрат на копіювання документів, кошти, які надходять від страхування комунального майна, в тому числі за участь у конкурсі, або, навіть, помилково зараховані кошти, натомість в інших – цей перелік може бути значно ширшим.

Таким чином, функціонування інституту цільових фондів органів місцевого самоврядування показало наявність багатьох невирішених проблем в частині формування ресурсної бази, як наслідок – він не несе вагомий вплив на соціально-економічний розвиток територіальних громад [15, с. 315]. Згадуване раніше питання (тобто “скасування таких фондів або перегляд складу джерел їхнього формування”) наводить на все таки позитивну відповідь. Утім, якщо розвивати інститут цільових фондів в Україні, то на потужній фінансовій основі із впровадженням бюджетоутворюючих джерел, які забезпечать його достатність та стабільність (рис. 5).

Ресурсна база цільових фондів має формуватися як на обов’язковій (договірній, тобто через змущення або взамін надання благ та послуг), так і на обов’язковій (добровільній, що здійснюється із власного бажання, без примушенння) основах. Такий поділ повинен набути ясکраво вираженого характеру з тим, аби забезпечити демократичність процесу фінансового забезпечення місцевого самоврядування.

Таблиця 2
Джерела формування цільового фонду соціально-економічного розвитку м. Тернополя за 2011-2015 pp.

Надходження коштів	Роки				
	2011	2012	2013	2014	2015
Добровільні внески фізичних та юридичних осіб на соціально-економічний розвиток міста	71,0	352,2	14,5	2,5	1,6
Кошти, внесені згідно договору “Про погодження самочинного будівництва на території міста Тернополя”	36,3	–	–	–	–
Плата за пайову участь на розширення і реконструкцію міських об’єктів водопроводу і каналізації	132,1	239,3	31,1	–	–
Плата за участь у конкурсах на перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування	11,9	–	–	1,9	–
Щомісячні внески суб’єктів господарювання, що здійснюють перевезення пасажирів у м. Тернопіль	119,0	134,7	135,1	99,7	3,6
Надходження від плати за користування місцем розташування рекламних засобів, що перебуває в комунальній власності	1524,4	3000,1	3100,0	3200,0	3600,0
Кошти від суб’єктів господарювання, які надають послуги в мережі кабельного телебачення	53,2	227,6	184,7	198,7	200,3
Плата за відновлення занесених зелених насаджень	2,0	70,0	130,7	114,6	585,9
Кошти на фінансування робіт по благоустрою та впорядкуванню міських кладовищ та місць масових поховань	9,2	16,4	20,0	19,4	26,5
Внески замовників для розвитку інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури	3032,0	3433,7	21,7	-8,1	-1,7
Плата за здійснення торгівлі в інших місцях, крім ринків	665,6	303	264,3	182,5	89,7
Добровільні внески суб’єктів господарювання, на яких здійснюється ринкова торгівля	132,1	–	–	–	–
Інші надходження, не заборонені чинним законодавством, крім податків і зборів, передбачених Податковим кодексом України	13,4	35,5	7,6	3,4	35,4
Всього	5802,2	7812,5	3909,7	3814,6	4441,3

Джерело: побудовано на основі [9].

Подані на рис. 5, джерела формування цільових фондів, утворених місцевими радами, як найкраще підходять “на роль” об’єктів мобілізації та за наявності об’єктивних обставин повинні впроваджуватися усіма територіальними громадами.

При цьому розміри платежів і штрафів мають бути прив’язані у відсотковому співвідношенні до мінімальної заробітної плати, а для територіальних громад міст, селищ і сіл мали б встановлюватися коригуючі коефіцієнти. Використання такого механізму на практиці дасть змогу ефективно реагувати на економічні процеси та збільшувати дохідну частину місцевих бюджетів паралельно зі зростанням соціальних стандартів.

Якщо ж на загальнодержавному рівні буде законодавчо встановлено порядок справляння платежів до цільових фондів, утворених місцевими радами, органам місцевого самоврядування

залишатиметься лише прийняти відповідні рішення про їхнє впровадження. Тим самим будуть зняті усі питання щодо законності функціонування цільових фондів та корупційної складової формування їхньої ресурсної бази.

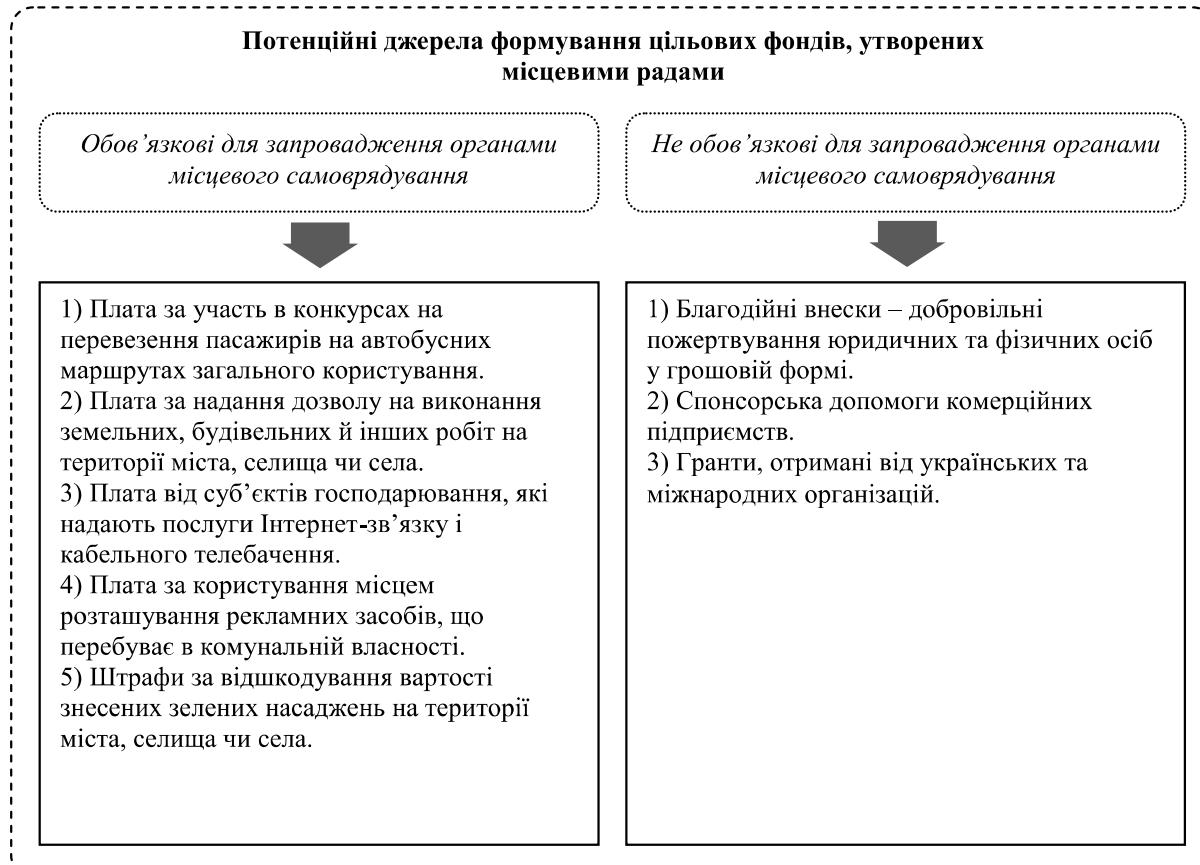

Рис. 5. Потенційні джерела формування цільових фондів, утворених місцевими радами*
Джерело: розроблено автором.

Звичайно, ця ідея не є дотичною з процесами фінансової децентралізації та деконцентрації державної влади, а навпаки, в певній мірі їй суперечить. Адже згадані процеси, які, крім фінансової включають ще й політичну та адміністративну складові, передбачають передозподіл функцій від центрального управління. Утім єдині правила мають бути запроваджені для усіх, що забезпечать підзвітність місцевої влади, їхню відповідальність перед громадою, стабільність і достатність надходження.

Це дослідження не дає змогу розглянути усі аспекти формування цільових фондів, утворених місцевими радами. Але підняття такого питання та спроба його розв'язати у науковому руслі має дати новий поштовх для розвитку цього інституту. Тим більше, що в подальших наукових пошуках плануємо змоделювати нові джерела надходження до цільових фондів, фіскальне значення яких не буде викликати заперечення. З метою посилення практичної спрямованості паралельно можна провести ряд пілотних проектів у територіальних громадах, що надасть більшої достовірності результатів і пришвидшить впровадження в Україні.

Список використаної літератури

1. Про бюджетну систему Української РСР : Закон Української РСР № 512-XII від 05.12.1990 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://docs.dtkt.ua/download/pdf/1085.356.11>.
2. Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування : Закон Української РСР № 533-XII від 07.12.1990 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/533-12/ed19901207>.

3. Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування : Закон України № 2234-XII від 26.03.1992 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2234-12>.
4. Про бюджетну систему України : Закон України № 153/95-ВР від 28.04.1995 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/253/95-вр>.
5. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України № 280/97-ВР від 21.05.1997 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
6. Бюджетний кодекс України : Закон України № 2542-14 від 21.06.2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2542-14>.
7. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
8. Звітність про виконання місцевих бюджетів України за 2011-2015 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>.
9. Звітність про виконання бюджету м. Тернополя за 2011-2015 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://rada.te.ua/app/webroot/files/Rishennia_sesii.
10. Звітність про виконання бюджету м. Івано-Франківська за 2011-2015 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mvk.if.ua/budget>.
11. Звітність про виконання бюджету м. Хмельницького за 2011-2015 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.khmelnytsky.com/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=7&Itemid=36.
12. Положення “Про цільовий фонд соціально-економічного розвитку м. Тернополя” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rada.te.ua/app/webroot/files/file/7_06_2007.doc.
13. Положення “Про цільовий фонд соціально-економічного розвитку та інженерно-транспортної інфраструктури м. Івано-Франківська” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zk.at.ua/publ/pro_vnesennja_zmin_do_rishen_sesij/1-1-0-2.
14. Положення “Про цільовий фонд Хмельницької міської ради соціально-економічного та культурного розвитку міста” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.khmelnytsky.com/index.php?option=com_content&view=article&id=1443%3A2-----&catid=113%3A---31102006--&limitstart=1.
15. Письменний В. В. Проблеми формування ресурсної бази цільових фондів органів місцевого самоврядування / В. В. Письменний // Актуальні проблеми економічного розвитку України в умовах інтеграції: досягнення та проблеми: Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. 19-22 жовт. 2016 р., м. Харків. – Харків, 2016. – С. 312-315.

Стаття надійшла до редколегії 04.01.2017
Прийнята до друку 22.02.2017

DEVELOPMENT OF INSTITUTE TARGET FUND OF LOCAL GOVERNMENT IN UKRAINE

V. Pysmennyi

Ternopil National Economic University

The article presents the basic aspects of target funds of local government as a specific institution in the system of local finance of Ukraine. These funds have a clearly defined purpose and spent on the social and economic development of local communities. However, complicated mechanism of forming their resource base creates additional obstacles for financial support of local government.

The research was conducted from entering target funds in the system of local finance as extra-budgetary resources to development it as a separate component of special fund of local budgets revenues. A number of problems concerning corruption component of the target funds, violation of the law and abuse of authority are established.

The statements of the law on functioning of target funds of local government are studied. Firstly, formation of target funds, approving regulations on them was transferred to the competence of town, village and rural council. Secondly, target funds became a part of the special fund of the relevant local

budget. Thirdly, formation and usage of target funds should have determined by the enactment of these funds and approved by the local council.

The experience of formation of target funds of local government showed the presence of many unsolved problems in legislation and its implementation. There were cases when local authorities direct money to these funds from budget revenues or not be provided by the law. Almost every local community has a legal document that can often conflict with the budget legislation of Ukraine.

Domestic experience of formation of target funds of local government is analyzed. The main sources of their funding on mandatory and voluntary basis are substantiated. Author proposed to pass the Law of Ukraine "On Target Funds of Local Government", which take a number of scientific proposals and ensure its implementation in practice.

Key words: financial support of local government; local budgets; local council's trust funds.

Список використаної літератури

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України № 8073-Х від 07.12.1984 р. (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
2. Кримінальний Кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
3. Томма Р. П. Поняття та наслідки фіктивного банкрутства як заходу економічної відповідальності господарюючого суб'єкта / Р. П. Томма, О. О. Шевчук // Наук. вісник Міжнар. гуманітар. ун-ту. Сер. юриспруденція. – 2015. – № 15, Т. 2. – С. 65-67.
4. Чеберяк П. П. Наукова розробленість проблемних питань розслідування справ про банкрутство / П. П. Чеберяк // Адвокат. – 2011. – № 12 (135).

*Стаття надійшла до редколегії 30.01.2017
Прийнята до друку 22.02.2017*

ILLEGAL BANKRUPTCY AS SYSTEMIC PROBLEM OF FINANCIAL SECURITY OF BUSINESS ENTITIES IN UKRAINE

L. Yastrubetska

Ivan Franko National University of Lviv

Bankruptcy is called by the special procedures of law to solve temporary financial problems of market participants or remove uncompetitive enterprises. At the same time, bankruptcy can become an instrument for illegal actions of some participants. In particular, using the bankruptcy, these individuals can escape paying their debts. In addition, in the case of these crimes company officials perform a series of actions that are latent almost to the onset of the negative financial effects to the state or non-state creditors.

Lack of efficiency of legal regulation in the financial and economic area causes increase in the number of illegal bankruptcies in Ukraine. The public risk of illegal bankruptcies violates the order of economic activities regulated by law. In addition, these offenses cause property damage to creditors, the state and other entities. Touching the interests of creditors, investors and employees, crimes related to bankruptcy, undermine confidence in economic relations and lead to reduction in lending and investment.

In this regard, the deep study of problems of bankruptcy in Ukraine is relevant today. The article shows the kinds of illegal bankruptcy in Ukraine and ways of their commission. The basic causes and socio-economic consequences of abuse in the bankruptcy are investigated.

Key words: financial security entities, illegal bankruptcy, fictitious bankruptcy, bankruptcy, concealment stable financial insolvency, unlawful actions in the event of bankruptcy.

ЗМІСТ

<i>В. Лаптєв.</i> СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ	3
<i>Я. Майовець.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ НАПРЯМІВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	9
<i>О. Микуляк.</i> ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ МИТНОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ	15
<i>І. Мойсеєнко.</i> АНАЛІЗ ФІСКАЛЬНОГО РЕГУлювання РОЗВИТКУ СОЦIAЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦТВА	20
<i>І. Мойсеєнко, Н. Ривак.</i> ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОДАТКОВОГО РЕГУлювання	25
<i>М. Мрочко, В. Рубаха.</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНКЦІОNUВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ	32
<i>О. Нестор.</i> ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СТРАТЕГІЧНОГО ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ УКРАЇНИ	39
<i>О. Овчар, Н. Демчишак.</i> НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ	46
<i>L. Olih.</i> TECHNOLOGICAL PLATFORM IS THE MODERN INSTRUMENT OF INNOVATION ACTIVITY ORGANIZATION	52
<i>Н. Пайтра, Ю. Кудляк, І. Барилюк.</i> ІНСТРУМЕНТИ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРА	57
<i>Р. Паславська.</i> СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ ТА В КРАЇНАХ-ЧЛЕНАХ ЄС	66
<i>М. Петик.</i> РОЛЬ І МІСЦЕ ФІСКАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	72
<i>І. Петрук.</i> ПІДВИЩЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ДЕРЖАВИ У ВИКОРИСТАННІ ПРОГНОСТИЧНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ ДЛЯ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА НІВЕЛЮВАННІ КРИЗОВИХ ЯВИЩ	79
<i>В. Письменний.</i> РОЗВИТОК ІНСТИТУТУ ЦІЛЬОВИХ ФОНДІВ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ	84
<i>О. Підхомний.</i> МЕТОДОЛОГІЧНІ МОЖЛИВОСТІ ТЕОРІЇ ІГОР У ДОСЛІДЖЕННІ ФЕНОМЕНУ ДОВІРИ В ЕКОНОМІЦІ	95
<i>В. Плиса.</i> СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ, ЦІЛЬОВІ ОРІЄНТИРИ Й ОБМежЕННЯ	102
<i>Н. Полинюк.</i> ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ	111
<i>І. Приймак, Р. Кравець.</i> ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	116

<i>Н. Приказюк.</i> ПЕРСПЕКТИВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОТИДІЇ ШАХРАЙСТВУ У СТРАХОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ	123
<i>I. Prylutska.</i> THE STRUCTURE AND FACTORS IN THE CREATION OF AN INSTITUTIONAL ENVIRONMENT OF INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP	133
<i>О. Пукало.</i> МЕТОДОЛОГІЯ ТА НАУКОВИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДОСЛІДЖЕННЯ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	141
<i>Б. Пшик.</i> НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ: ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ	148
<i>Ю. Раделицький.</i> ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ ЯК КЛЮЧОВА СКЛАДОВА НАПОВНЕННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ	155
<i>I. Рисовська, M. Петик.</i> БАНКІВСЬКИЙ КРЕДИТ ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ	165
<i>M. Рубаха.</i> МОНІТОРИНГ ВПЛИВУ РЕЙДЕРСТВА НА ФІНАНСУВАННЯ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-СТРУКТУР В УКРАЇНІ	172
<i>O. Рудик.</i> ДІАГНОСТИКА СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ	177
<i>Л. Сарахман.</i> ОСНОВНІ КРИТЕРІЇ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	182
<i>O. Старинець.</i> ТЕОРЕТИЧНІ І ФУНКЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	187
<i>A. Stepanova, O. Davydova.</i> DISTANCE EDUCATION AS ONE OF THE INNOVATIVE STUDYING METHODS	194
<i>H. Струк.</i> ТОВАРНІ ДЕРИВАТИВИ У ДІЛОВОМУ ПАРТНЕРСТВІ ПІДПРИЄМСТВ	198
<i>O. Терешко, Б. Вишневана.</i> УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	210
<i>C. Тесля, K. Ільїна.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОNUВАННЯ ІНСТИТУTU ЦЕНТРАЛЬНОГО БАНКУ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ	218
<i>Л. Ткачик.</i> ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ МИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	226
<i>C. Фірсова.</i> СВІТОВІ ПРАКТИКИ ФОРМУВАННЯ БРЕНДУ РОБОТОДАВЦЯ	233
<i>A. Chornyi.</i> COMPETENCY MANAGEMENT AS BASIS OF ANTI-CRISIS HUMAN CAPITAL STRATEGY	241
<i>B. Швець.</i> ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИХ СИСТЕМ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ	246
<i>O. Щуревич, Є. Андрущак.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ БАНКОМ УКРАЇНИ ІНСПЕКТУВАННЯ БАНКІВ	253
<i>Л. Яструбецька.</i> НЕЛЕГАЛЬНЕ БАНКРУТСТВО ЯК СИСТЕМНА ПРОБЛЕМА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ	260

CONTENTS

<i>V. Laptiev.</i> THE ESSENCE AND ROLE OF HUMAN RESOURCES IN ECONOMIC DEVELOPMENT	3
<i>Ya. Majovets.</i> STRATEGIC RESEARCH AREAS INNOVATION OF AGRICULTURAL BUSINESS IN UKRAINE	9
<i>O. Mykuliak.</i> THE INTERPRETATION PRINCIPLES OF CUSTOMS IN UKRAINE	15
<i>I. Moiseenko.</i> ANALYSIS FISCAL REGULATION OF BUSINESS SOCIAL RESPONSIBILITY	20
<i>I. Moyseyenko, N. Ryvak.</i> DETERMINATION OF THE TAX REGULATION EFFICIENCY	25
<i>M. Mrochko, V. Rubakha.</i> EFFICIENCY OF LOCAL BUDGETS IN THE CONDITIONS OF DECENTRALIZATION OF REGIONAL DEVELOPMENT	32
<i>O. Nestor.</i> FOREIGN EXPERIENCE OF STRATEGIC FINANCIAL PLANNING AND ITS IMPORTANCE FOR UKRAINIAN ENTERPRISES	39
<i>O. Ovchar, N. Demchyshak.</i> LEGISLATIVE AND REGULATIVE FRAMEWORK OF THE FORMING OF THE ENTERPRISE'S EQUITY IN UKRAINE	46
<i>Л. Оліх.</i> ТЕХНОЛОГІЧНІ ПЛАТФОРМИ – СУЧАСНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	52
<i>N. Paytra, Yu. Kudlyak, I. Barylyuk.</i> FINANCIAL STABILIZATION INSTRUMENTS OF BANKING SECTOR	57
<i>R. Paslavskaya.</i> SYSTEMS OF CORPORATE INCOME TAXATION IN UKRAINE AND IN THE MEMBER STATES OF EUROPEAN UNION	66
<i>M. Petyk.</i> THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS OF ENSURING FISCAL STATE SECURITY	72
<i>I. Petruk.</i> THE RISE OF INSTITUTIONAL POWER OF THE COUNTRY USING PROGNOSTIC METHODS TO PREDICT AND NEGLECT CRISISES	79
<i>V. Pysmennyi.</i> DEVELOPMENT OF INSTITUTE TARGET FUND OF LOCAL GOVERNMENT IN UKRAINE	84
<i>O. Pidkhomnyi.</i> GAME THEORY'S METHODOLOGICAL POSSIBILITIES IN THE STUDY OF THE TRUST PHENOMENON IN THE ECONOMY	95
<i>V. Plysa.</i> STRATEGY OF DEVELOPMENT OF INSURANCE MARKET OF UKRAINE: FORMING PROBLEMS, PURPOSES AND LIMITATIONS ...	102
<i>N. Polyniuk.</i> TAX REVENUES AS A PART ELEMENT OF LOCAL BUDGET IN UKRAINE	111
<i>I. Pryymak, R. Kravets.</i> INNOVATIONAL WAYS TO IMPROVE FINANCIAL FORECASTING OF DEVELOPMENT OF THE REAL SECTOR OF UKRAINIAN ECONOMY	116
<i>N. Prykaziuk.</i> PROSPECTS FOR FRAUD PREVENTION IN INSURANCE SYSTEM OF UKRAINE	123